

ЗАЩО СЪМ ТАКАВА?

от Георги Тошев

Джулиета Мазина, Джуди Денч и Маги Смит са актрисите, които продължават да я вдъхновяват днес, които осмислят присъствието ѝ в професията. Цветана Манева харесва различните.

Мъжете, жените, красотата. Не може всички да са като извадени от калъп. Красотата има много и различни форми и е въпрос на вътрешно зрение и емоционална интелигентност, както казваш ти, за да я разпознаваме. Сега ми се връща едно изречение от „И човекът стана жива гуша“ на Дейвид Хер - „Цялото богатство на света се състои в разнообразието“. Само красотата за актриса не стига. Това, което трябва да има човек, е Божия работа - чар, обаяние, това, което Галин казва - светлина. Прави ми впечатление, че напоследък в Академията ги приемат еднакви - тъмнокоси, с дълги крака, не се търси индивидуалността, от това материалът обеднява. Такова е обществото - материално, консуматорско. Време, в което властват модели.“

Първата ѝ среща с театъра е неопируем кошмар. Тя е дете и гледа

постановката „Тайните на златното езеро“. Актърите, колеги на баща ѝ - актьора от Пловдивския театър Георги Манев, имат огромни бради и мустаци, носят причудливи шапки и са облечени в стърчащи като водорасли зелени прежди. Жените приличат на кукимори със зловещ вид. „Тозава не почувствах магията на театъра като най-красивото нещо на света, но с течение на времето той се превърна в притегателна сила за мен. В началото мечтаех за сцената тайно. Имах си своите комплекси, недостатъци и притеснения. Не можех да произнасям добре две букви - „р“ и „л“.

Когато баща ѝ разбира, че тя ще кандидатства във ВИТИЗ, ѝ казва: „Добре! Но не забравяй - това има смисъл само ако станеш добра актриса. Съдбата на посредствените е страшна“.

„Избрах да съм актриса, защото

ми даде възможността да се изправа на сцената, да съм аз, а същевременно да представям друг човек, който не съм - ето това ми се струваше и тозавата, и сега неустойимо. Това е свобода. Свобода и отговорност. Да накараш 500 души да седят и да те гледат, а ти да им разказваш истории, да ги вълнуваш, да ти доверят вниманието си, душата и времето си за този час и половина. За мен е страшно отговорно. И е много вълнуващо. Чувствам се най-свободна, когато съм на сцената.“

С годините Цветана Манева се убеждава, че неуспехът в театъра променя характера на човека. Деформира го.

Когато вече е професионална актриса в трупата на театъра в Пловдив, с баща си обсъжда качества и недостатъците си в работния процес. Актрисата няма да забрави дебюта си в „Дон Карлос“ на Шилер. Цветана играе заедно с баща си. Тя е в ролята на принцеса Еболи, а той - крал Филип. През цялото време тя е обсебена от мисълта, че няма да се справи. За съжаление, мислите ѝ се материализират и ролята се оказва пълен провал. „Стоях на сцената като скована, в кринолин с много кадифе, сребристо ламе и перука с безброй букли, която седеше

„Аз съм актриса с много лица, но не се уплаших през годините от хода на времето. Не се опитвам и да го спирам. Променям се пред своята публика.“ Цветана Манева

„Заради него продължавам да живея.“ Това са думите на актрисата за голямата ѝ любов Явор Милушев.

като тежка кофа на главата ми.“

Преди да я приемат във ВИТИЗ, тя се снима в първия си филм – „Калоян“ на режисьора Дако Даковски. Тогава участието ѝ не се „охлажда“ в театъра, както се случва днес с много актьори, направили успешен дебют в киното. Цветана никога не е гледала на участието си в киното или телевизията като на начин да вкара повече зрители в театралната зала.

МЕЖДУ ТЕАТЪРА И КИНОТО

„Киното е случайност, въпрос на шанс е да те изберат. В киното трябва да отговаряш на определени критерии на режисьора

относно твоята визия на екрана. В театъра има репетиционен период, напълно достатъчен като време, за да може актьорът да вникне в образа. Работата върви спокойно, бавно и аналитично, имаш време да наблюдаваш и изследваш героя в присъствието на режисьора. В киното е друго. Заставаш пред камерата, фиксирасе един миг, който никога вече няма да се повтори, дори минута след това. Но този миг изисква много голяма концентрация. В киното придобих рефлекс да се съсредоточавам бързо и максимално и пренесох това в работата си на сцената. Две са нещата в Седмото изкуство, които ми липсват. Първо, там нямаш

възможност да поправиш нищо, защото мигът е отлетял, и второ, нямаш контакт с публиката, а тя е мой партньор на сцената. Много пъти са ме питали какви чувства изпитвам, когато се гледам на екрана. Доста противоречиви. Подобни срещи със себе си ме карат да се ругая, защото всичко, което виждам, вече е неоправимо. Киното носи много дивиденди, но популярността не може да бъде единственото стремление в живота. За мен е нереално да бъдеш кинозвезда днес в България, защото ние просто нямаме киноиндустрия. Но имаме един блестящ пример от миналото – Невена Коканова, която се занимаваше главно със

Актрисата с дъщеря си Надежда Пенчева през 70-те години на миналия век

София през 70-те години, кино „Млада гвардия“

снимане на филми.“

Цветана Манева е благодарна на съдбата за срещите си в киното с творци като сценариста Христо Ганев и режисьорката Бинка Желязкова. Ролите ѝ във филмите „Последната гума“, „Басейнът“ и „Нощем по покривите“ изострят собствения ѝ характер, провокират майчиното ѝ чувство.

Актрисата признава, че винаги е била лакома за работа. Неведнъж ѝ се случва да целува дъщеря си Надежда като малка, когато вече е заспала. „Оказва се, че ако пренебрегнеш някога заради кариера или работохолизъм, липсата си е само твоя.“

Важна е срещата на Цветана с ре-

жисьора Георги Дюлгеров във филма „Мера според мера“. Незабравима остава и работата с Иван Андонов в „Трудна любов“, „Дами канят“ и „Мечтатели“.

„Той ме познаваше много добре, разбираше възможностите ми и чувството ми за хумор, знаеше докъде мога да стигна. Днес се учудвам на лекотата, с която се казва „Тя е актриса и модел“. Не е така, защото тя всъщност е модел, който участва във филм, а това е нещо съвсем друго. Никога не съм могла да кажа за себе си: „Аз съм киноактриса и граматична актриса“. Да си актриса е по-различно от това да бъдеш популярен. Във филмовата ми кариера режисьорите

са ме избирали, откривали са в лицето ми човека, който им трябва.“

РАЗЛИЧНА

Цветана Манева не прави компромиси в работата си. Губи роли, за които мечтае, но не е готова да участва в спектакъл или филм на всяка цена. Екипът, контекстът са ѝ важни. В дългия списък от роли има една, която до последно ѝ се струва чужда – госпожица Юлия от едноименната пиеса на Стриндберг. За актрисата е странна, не я разбира изцяло. Сблъсъкът с нея е непознато усещане. Цветана признава, че все още има въпроси към тази героиня, което я прави все така интересна и винаги

София през 70-те години, кино „Дружба“, днес „Одеон“

„Преди си мислех, че човек след 60 години вече е отписана работа, но е хубаво, че съм грешила.“ Цветана Манева

предстояща. Въпреки вътрешните ѝ борби и опасения представлението се получава. Критиците отбелязват силното партньорство между Цветана и Явор Милушев на сцената.

„В една пиеса, независимо дали играеш главна роля или не, ти трябва да имаш голяма тема. Темата на твоя герой. Винаги съм се старала да открия нещо, което за мен да бъде трудно постижимо. Ще ти дам пример с „Трамвай желатие“ – Бланш Дюбоа. Юрий Дачев беше написал за мен след това представление: „Актриса, която успя да направи отчаянието победно“. Точно това исках. Исках Бланш да победи и когато я отвеждам, когато си отива,

след нея нещата вече да не могат да бъдат отново същите. Всичко се е променило. Или както е при Бернарда Алба. Не се занимавах с това дали Бернарда е силна жена. Аз исках да покажа друго – как тя преодолява слабостта си в невъзможността да се справи с тези момичета и с цялата ситуация, с този млад живот, който блика на около. Как тя се справя с времето, в което нещо се разпада. Или в „Медя“. Там любовитството ми беше да изследвам как се става престъпник.“

ВСИЧКО ПРЕДСТОИ

Цветана Манева има принцип да не се връща назад в миналото. Тя е убедена, че ролята, събитието в жи-

вота на човек се е случило, когато му е било времето. В настоящето на своя 80-годишен живот актриса намира ежедневни радости. Среща с млади колеги в спектакъла на Яна Борисова „За любовта“, разходки с бивши студенти, късни разговори с колеги след представление.

„Живея така, че все чакам нещо да се случи. Предстоящото е двигателят на деня ми, на мен самата. Това дава енергията на живеенето. Имам достатъчно време някак си да се разхождам из мен самата. Това е вид емоционален мазохизъм – непрекъснато да прониквам все по-надълбоко. Това е много дълго пътешествие, което извървявам.“

„В театъра способността да извършиш пътешествието към себе си е много богата, защото става чрез драматургията – истините, открити от други, напечатани на хартия.“ Цветана Манева